

Hung. Monitoring, 29.3.89. (Kossuth Rádió, Krónika, 7 h)

Ma délelőtt 10 órakor megkezdődik a rákoskeresztúri temető 301-es parcellájában NAGY Imre, MALÉTER Pál, GIMES Miklós, LOSONCZI Géza és SZILÁGYI József jeltelenül elföldelt holttestének kihantolása és azonosítása, adta hírül tegnap este a Történelmi Igazságtétel Bizottság közleménye. Telefonon felhívtam dr. BORICS Gyula igazságügyi államtitkárt, pontosan hogy történik az azonosítás?

- (Borics) Nyolc szakértőt kértünk fel. Köztük természetesen antropológus, ferológus, régész, muzeológus, fogász, minden olyan személyt, igazságügyi szakértőt, közöttük olyat is, akit a hozzátartozók kértek, hogy vegyenek részt az azonosítási eljárásban. Ez egy hosszabb procedúra, mert a családtagok természetesen tudni szeretnék, hogy azok vannak ott, akiket majd el akarnak temetni.

- Milyen tudományos intézetben folytatódik majd ez az azonosítás?

- Ha a sír föltárása megtörténik és megtaláljuk a holttestet, illetve most már nyugodtan mondhatom, a csontvázat, akkor azt a szokásoknak, illetve az előírásoknak megfelelően az Igazságügyi Orvostani Intézetbe szállítják és ott a szakértők hozzákezdenek az azonosítási eljáráshoz.

- A tegnap este kiadott közlemény arról tudósít, hogy a tömegkommunikációs orgánumok és a nyilvánosság távolmaradását kérik. A hozzátartozóknak a kérése volt ez?

- Köszönöm a kérdést, mert tegnap is többen kerestek, hogy szeretnének részt venni a kihantolásnál és az azonosítási eljárás során, de főleg a kihantoláskor. A családtagok, illetve a hozzátartozók kifejezett kérése, hogy ez egy kegyeleti aktus és kérték, hogy csak ők, illetve azok vegyenek részt, akiknek a részvétele föltétlenül szükséges.

- Nagy Imre és társai temetése a kivégzés 31.évfordulóján június 16-án lesz.

Hung. Monitoring 29.3.89. (Esti Magazin, 18.30 h)

Megkezdődött NAGY IMRE, MALÉTER PÁL, GIMES MIKLÓS, LOSONCZI GÉZA és SZILÁGYI JÓZSEF holttestének kihantolása. A rákoskeresztúri köztemető 301-es parcellájánál csak a családtagok, a Történelmi Igazságtétel Bizottság képviselői, BORICS GYULA igazságügyi államtitkár és a felkért szakértői csoport van jelen. HEGEDŰS B. ANDRÁS a Történelmi Igazságtétel bizottság tagja, részt vett a kihantoláson. Márványi Péter még telefonon kereste meg a temetőirodában.

- Ma reggel 10 órakor rendben és a tervek szerint megkezdődött NAGY Imre és társai sírjainak az exhumálása, a szakértők a családtagok, a Történelmi Igazságtétel Bizottság tagjainak és a hatóságoknak a jelenlétében. E pillanatban érdemi nyilatkozatot sem a szakértők, sem a Történelmi Igazságtétel Bizottság nem tud adni, azonkívül, hogy a munkálatok rendben folynak. A szakértők a munkák befejezéséig munkájukat szakértői titokként kezelik és nem politikai titokként, a családtagok és a hatóságok pedig kérik az érdeklődő, együttérző közvéleményt, hogy vegyék tekintetbe, hogy az aktus nem nyilvános.

- Megtörtént a testek kiemelése.

- Folyik. Egyértelműen nem lehet válaszolni arra a kérdésre, hogy

Nagy Imre holttestét megtalálták-e vagy nem. Ma csak megkezdődtek a munkálatok, s előreláthatólag sok napon keresztül fognak folyni, hiszen e pillanatban még csak az első sírnak a feltárása folyik.

- Voltak-e ma olyanok, akik, hogy mondjam nem tartoztak sem a családokhoz, sem a szakértőkhöz, sem a Történelmi Igazságtétel Bizottsághoz, de azért ott szerettek volna lenni.

- Voltak, néhány tucat ember megpróbált odajönni, bizonyára jószándékkal és jó érzésből, de mindazokat, akiket elküldtek a hatóságok, azoktól én magam és a történelmi igazságtétel bizottság és a szakértők nevében, a család nevében elnézést kérek, és megértésüket kérjük a továbbiakban sem kívánják a családtagok, hogy ez a számukra tulajdonképpen borzalmas aktus túl nagyszámú illetéktelen jelenlétében történjék. Egyelőre sírfeltárás folyik, amely egy bonyolult szakértői és kegyeleti aktus és nem temetés. Ne tévesszük össze a sírfeltárás zártkörűségét a nemsokára bekövetkező temetés nyilvánosságával.

Hung. Monitoring 1.4.89. (6 h)

A MAGYAR HÍRLAP és a MAGYAR NEMZET is közöl írásokat a rákoskeresztúri köztemető 301-es parcellájában szerdán megkezdődött exhumálásokról. A kormány lapjában HEGEDŰS B. ANDRÁS a Történelmi Igazságtétel Bizottság titkára kijelenti, hogy még csak feltételezésekről beszélhetünk az eddig megtalált földi maradványokkal kapcsolatban. Végső bizonyosságot további, alapos szakértői vizsgálatok adhatnak. Amint az valószínű NAGY IMRÉT kivégzése után évekkel, másodsorra temették el a 301-es parcellában.

A MAGYAR NEMZETBEN dr. BORICS GYULA igazságügyi államtitkár elmondja, hogy NAGY IMRE és kivégzett társainak június 16-i temetésén nem lesz állami tiszteletadás, hanem nyilvános polgári szertartásra kell felkészülni. Arra a kérdésre, hogy a jelenlegi kormányfő jelen lesz-e a gyászünnepeken az államtitkár a következőt mondta: "Erre most még nem tudok válaszolni. Mindezt megfontolás tárgyává kell tenni. Bár pillanatnyilag az a véleményem, hogy erre nem fog sor kerülni."

Ismét itthonról:

Budapesten a Rákoskeresztúri Köztemető 301-es parcellájában folyó kihantolásnál a családtagok azonosították GIMES MIKLÓS és MALÉTER PÁL földi maradványait. Annakidején, 1958-as kivégzésük után mindkettőjüket ugyanabba a jeltelen sírba temették. Most különben több hetes szakértői vizsgálat következik, hogy hivatalosan is megállapíthassák, valóban NAGY IMRE két közvetlen munkatársának holttestét találták-e meg.

Hung. Monitoring 1.4.89. (Esti Magazin, 18.30 h)

- A József Attila, a Liszt Ferenc, az Erkel Ferenc, a Balázs Béla, és a Mukácsy díj kitüntetési ceremóniájáról előre megkapott műsorban szerepelt Orbán György zeneszerző, és Jeles András főrendező neve is. Ám mindketten lemondtak a kitüntetésről, erről levélben értesítették Czibere Tibor minisztert, így a Vigadóbeli ünnepségen már a nevük sem hangzott el. Megkapta és átvette a József Attila díjat Kornis Mihály drámaíró, és a Balázs Béla díjat Ember Judit filmrendező. Velük beszélget Márványi Péter.

EMBER Judit: Én nagyon meglepődtem, először is nagyon örülök, az az

érzésem, hogy a kor utolért, kicsit el is kezdek félni.

- Már miért?

- Hát, hogy lemaradok a kortól.

- A sajtó, a nyilvánosság kizárása mellett, az ön forgatócsoportja az egyetlen amelyik jelen lehet Nagy Imre és társai exhumálásakor?

- A stábom jelen van ma is, én csak azért jöttem el, mert átveszem a díjat.

- Ez miféle filmnek a része lesz?

Folytatása a Menedékjognak, betetőzése, befejezése, megkértek, hogy a temetés, tehát június 16-ig egy kocka ne kerüljön ki, se Magyarországon, se külföldön.

- Ez a film, ez az ön reményei szerint mikor kerülhet a nézők elé?

- Július 17-n én készen leszek.

Hung.Monitoring 6.4.89. (Esti Magazin, 18.30 h)

Befejeződött NAGY Imre és társai holttestének exhumálása. A Történelmi Igazságtétel Bizottság sajtótájékoztatójáról jelenti Kerekes András.

- Lezárult egy eseménysorozat első szakasza, - mondta a Történelmi Igazságtétel Bizottság titkára, HEGEDŰS B. András - és miközben különös tisztelettel köszönte meg a szakértők fáradságos munkáját, messzemenő segítségét, egyúttal kénytelen volt sajnálkozni amiatt, hogy ez alkalommal egy kivételével egyikőjük sem volt jelen sőt, az Igazságügyi Minisztériumot sem képviselte senki, emiatt aztán egy sor kérdést nem tehettek fel az újságírók, illetve nem kaphattak rájuk választ. Megtudhattuk viszont azt, hogy a Történelmi Igazságtétel Bizottság kérte, hogy a Nagy Imre-per vádlottain kívül még legalább...ember maradványait is tárják föl a szakértők és június 16-án együtt temessék el őket. Minthogy Dr.BORICS Gyula igazságügyi minisztériumi államtitkár úgy nyilatkozott, a kérés teljesítése meghaladja hatáskörét, a Történelmi Igazságtétel Bizottság nevében MÉCS Imre NÉMETH Miklós miniszterelnökhöz küldött táviratot, immár neki továbbítva a kérést.

Ami a legfontosabb: a föltárt földimaradványokat most további tudományos szakértői vizsgálatoknak vetik alá, mielőtt a végső azonosságot megnyugtatóan kimondanák. A temetés tervezett időpontjáig, június 16-ig még tíz hét van. Az idő elegendő lesz erre és arra is, hogy a 301-es parcellát és környékét...

A sajtótájékoztató után GYENES Juditot, MALÉTER Pál özvegyét a temetés tervezett részleteiről kérdeztem:

- (MALÉTER Pálné) Nemcsak öt prominens embert fogunk temetni, hanem jelképesen mindazokat, akik ebben az ügyben a 300-as parcella... megkaptuk, a Fővárosi Tanácsban, részben az Igazságügyi Minisztériumban kaptunk erre ígéretet, hogy ebben a szomszédos parcellában állíthatjuk fel az emlékművet és ebbe a parcellába temetjük el őket, ötüket: NAGY Imrét, Maléter Pált, Gimes Miklóst, Losonczy Gézát és Szilágyi Józsefet és még öt kivégzett elítéltet, jelképes temetése lesz a többieknek, azoknak a sírja is meg lesz jelölve és én nagyon merem remélni, hogy mivel megígérték, hogy a listát meg fogjuk kapni, az Igazságügyi Minisztériumban kaptuk ezt az ígéretet, hogy az összes kivégzetteknek a listáját megkapjuk, - tehát ezeket a neveket föl fogjuk Kötéblákkal lesznek megjelölve a sírok, ezt is a hatóság biztosítja és azon kívül az Inconnu művészcsoport készíti el a kopjafákat. Családi temetés lesz, tehát nem állami,

de teljesen nyílt. Az jön el, aki úgy érzi, hogy egy olyan alkalom, ahová el kíván jönni és az egyházakat is szeretnénk fölkeríteni arra, hogy képviseltessék magukat és a temetést a különböző egyházak.

-(A tudósító kérdése érthetetlen)

- (NAGY Erzsébet) (érthetetlen) Azt hiszem legenda, hogy Nagy Imre egész éjjel írt, tehát ha erre alkalom volt, én semmit nem kaptam meg, a házkutatáskor elvitt nagyon személyes leveleket, sőt történelmileg érdekes leveleket, mert édesapja Jászi Oszkár jó barátja és Jászi-levelek voltak azok között, amiket elvittek. Én több ízben kértem, azokat sem kaptam vissza, bár jegyzőkönyv van róla.

- (Tudósító) Később, már távozóban az 301-es parcellából, tudtam meg MÉCS Imrétől, hogy szeretnék, ha nemcsak a MAGYAR NEMZET mai számában név szerint is közzétett öt ember: Bárány János, Békési Béla, Nagy József, Pécs Géza és Szabó Lajos, hanem Angyal István és Dr. Rajki Márton maradványait is föltárnák és így tizenkettőjüket temethetnék el a június 16-i ünnepélyes gyászszerartás mellett.